

PROTESTANTIZEM

Zraven Dalmatinovega prevoda celotne Biblije predstavlja slovenska protestantska pesem ne le v tem času, ampak tudi po njem, višek našega besednega ustvarjanja.

Neposredni povod za razcvet protestantske pesmi je bil spremenjeni odnos novega verskega gibanja do liturgičnega (= bogoslužnega) jezika. Protestantje so žive jezike napravili načelno za liturgične. V bogoslužju so želeli obnoviti oblike prvotnega krščanstva in izločiti vse kasnejše dodatke. Za cerkveno petje so se zavzemali, ker so želeli, da ljudstvo aktivno sodeluje v verskih obredih, ki naj bodo razumljivi. Zato je bila ena prvih nalog nosilcev protestantskega gibanja priskrbeti čimveč ustreznih slovenskih pesemskih besedil. Svoje vzore so imeli v nemških in čeških protestantskih pesmaricah, iz katerih so jemali besedila ter jih prevajali oz. prenavljali. Zlagali pa so tudi nova, izvorna (največ Dalmatin in Trubar).

Naše protestantske pesmi so izpovedi, tožbe, prošnje, obljube in zahvale ne individualnega posameznika, pač pa množice, ki se obrača po pomoč k vsemogočni sili, ker si sama ne zna pomagati iz težav. Izražata se dve osnovni razpoloženji: strah pred zlom in zaupanje v dobro.

Pesniki so upoštevali načelo štetja glasov in ne naglasnega načela. Rima je bila obvezna. Kitice imajo dosledno isto število verzov, nekateri so včasih za zlog prekratki ali predolgi. Zelo malo je okrasnih pridevnikov – verjetno zato, ker je nabožna poezija v bistvu didaktična. Najspretnjši in najizvirnejši oblikovalec pesmi je bil Trubar, pomemben je tudi Dalmatin.